

Чи можна зображувати Бога Отця?

Останнім часом все частіше доводиться чути думку про неправомочність цього зображення. Так як грішна людина сама по собі не може розібратися в тому чи іншому церковному питанні, то за порадою священного писання: «Усе досліджуючи, тримайтеся доброго.» (Перше послання до Солунян 5:21) ми і спробуємо розібратися в цьому питанні.

Для православного християнина, є три божественних джерела, які є незаперечним авторитетом: це

- 1) Святе письмо
- 2) Священне передання
- 3) Спадщина святих отців

по порядку, **спершу звернемося до священного писання Нового Завіту.**

В Євангелії від Іоанна гл.1 ст.18 сказано «Ніхто Бога ніколи не бачив, Однороджений Син, що в лоні Отця, Той Сам виявив був».

Сам Господь Ісус Христос свідчить «У Пророків написано: І всі будуть від Бога навчені. Кожен, хто від Бога почув і навчився, приходять до Мене. Це не значить, щоб хтось Отця бачив, тільки Той Отця бачив, Хто походить від Бога» (Св. Євангеліє від Іоанна 6: 45,46)

На прохання апостола Пилипа показати Отця, Господь дорікає йому:

«Стільки часу Я з вами, і ти не знаєш Мене, Пилип? Хто бачив Мене, той бачив Отця, як же ти кажеш: «Покажи нам Отця?»» (Св. Євангеліє від Іоанна 14: 8,9) тобто якщо хочеш побачити Отця, то подивися на мене. Тому ті, хто хочуть побачити Отця, нехай дивляться на ікону Господа нашого Ісуса Христа.

Апостол Павло в посланні до Колосян (Колос 1.15.) говорить: «Христос є образ невидимого Бога. У посланні до (Тимофію 1.17.) говорить:

«Цареві ж віків — нетлінному, невидимому, єдиному, премудрому Богові, — честь і слава на віки вічні, амінь»

(До Тим. 6.16.): «Якого не бачив ніхто із людей, ані бачити не може. Честь Йому й вічна влада, амінь!»

Отже Священне писання Нового Завіту говорить про неможливість описати Бога Отця.

Звернемося до другого джерела, до Священного передання Церкви.

«Чому ми не описуємо Отця Господа Ісуса Христа? Тому що ми не бачили Його. А якби ми побачили і пізнали Його, так само як і Сина Його, - то постаралися б описати і живописно зобразити і Його (Отця)...» (Діяння Вселенських Соборів, Том 7, Собор Нікейський 2-й, Вселенський Сьомий) - говорять отці цього Собору.

Стоглавий Собор, скликаний в Москві у 1551 році, даючи припис іконописцям, визначив в своєму 43 правилі принципову неможливість зображення Божества. Це ж підтвердив Великий Московський Собор, що зібрався в 1666-1667 рр. У 43 главі діянь цього Собору, яка так і називається «Про іконописців і Саваота», було дано цілком чітке рішення: «отныне Господа Саваофа образ не писать в нелепых и неприличных видениях, ибо никто Саваофа не видел во плоти, как и живописуется, то есть изображается по плоти, а не по Божеству. Господа Саваофа брадою седа и Единородного Сына во чреве Его писать на иконах и голубь между Ними, зело нелепо и неприлично есть, зане кто виде Отца, по Божеству. Отец бо не имать плоти, и Сын не воплотил родися от Отца прежде веков аще Давид пророк и глаголет: из чрева прежде денницы родих тя, обаче то рождение не плотское, но неизречено и непостижимо бысть».

Отже, антропоморфний образ Бога Отця св. отцями завжди відкидався, і зображати подібні образи вони почитали за невігластво. Більш того, ікона виконує доктринальні функції, тому помилково зрозумілий образ небезпечний, бо несе в собі викривлену інформацію і стає еретичним.

Отці Великого Московського собору, що дали недвозначне розпорядження прибрати з храмів і молитовних приміщень образи, що не відповідають православним вченням.

Святійший Синод Грецької Православної Церкви в 1776 р виніс наступне рішення: «Соборно постановлено, що ця нібито ікона Святої Трійці є нововведенням, чужим і не є ухваленою апостольською, Кафолічною, Православною Церквою. Вона проникла в Православну Церкву від латинян».

На I-му Вселенському Соборі в Нікеї в 325 р, еретик Арій говорив отцям Собору, що раз Він - Отець, значить Він старше Сина, тому в Сині немає повноти божества. Св. Отці Вселенського Собору відповідали йому, що це по людству отець старше за сина, а по божеству Вони співвічні. Напрошується недвозначно висновок, що ікона Бога Отця у вигляді старця проповідує Аріанську ересь, яка була проклята на I-му Вселенському Соборі, спотворює сердечне почуття, повідомляє серцю плід нашої уяви, наповнює людину католицьким менталітетом.

Проте, навіть у Законі Божому сказано, що Його, тобто Отця бачили в такому вигляді старозавітні пророки. Що відповісти на це ... ?! Залишається тільки звернутися до богослужбових текстів, які, за твердженням священномученика Іларіона (Троїцького), є джерелом незамутненого, найчистішого богослов'я кафеоліческой Православної Церкви.

«Ветхий деньми, Иже закон древле в Синаи дав Моисею, днесь Младенец видится и по закону, яко закона Творец, закон исполняя, во храм приносится, и старцу дается...» стихира на літії Стрітіння. «Днесь Симеон на руки Господа славы подъемлет, Егоже под мраком первее Моисей виде, на горе Синайстей скрижали дающа Ему. Сей есть, Иже во пророцех глаголяий и закона творец...» стихира на літії Германова Стрітіння.

«Ветхий деньми, младенствовав плотию, Материю Девкою в церковь приносится Своего закона исполняя обещание...» Стихира на літії Стрітіння на «и ныне». А ось ірмос 5-ої пісні канону на Стрітіння привожу в українському перекладі, що б було зрозуміліше. «Коли Ісая побачив у прообразі Бога, що превознесений на престолі, оточеного урочисто Ангелами слави, то вигукнув: О я, нещасний! Я наперед бачив Бога що збирається в майбутньому втілитися, що володіє світлом, яке не заходить, і світом».

«В пророцех виден был еси, якоже мощно бяше Иисусе, Тебе видети древле, но ныне, Божий Слове, плотию всему миру явился еси волею от Девы Марии, Христе, твое спасение всем сущим от Адама явил еси, яко Человеколюбец.» Стихира на стиховні Стрітіння.

«Бога человеком невозможно видети, на Него же не смеют чини ангельстии взирати; Тобою же, Всечистая, явился человеком Слово воплощено, Его же величающе, с небесными вои Тя ублажаем.» Ірмос 9 пісні канону

Думаю цих текстів цілком достатньо, щоб переконатися, що все бачення божественне старозавітних пророків стосувалося Другої іпостасі Всесвятої Трійці, тобто до Господа нашого Ісуса Христа.

Тепер **звернемося до третього джерела**, до святих отців Церкви. Св. Іоанн Дамаскін, вчить, що Бог зображується по плоті тільки в особі Ісуса Христа, який народився від прісноподіви Марії. Але ж в цьому ж випадку «невимовне божество описується по людству». Св. Кирило Олександрійський так пише про це: «Що значить» досяг Старого деньми» - чи це просторово? Це було б невігластво, тому що Божество не означає лише в просторі, воно все наповнює. Що ж означає «досяг Старого деньми?» Це означає, що Син досяг слави Отця».

Максим Грек відкидав цю ікону, бо нічого подібного «у жодній землі» не бачив і вважав, що іконописці цей образ від себе склали».

Св. Василій Великий вчив. «Бог не має обрисів. Він простий. Не фантазує на рахунок Його будови. Не замикає Бога в свої тілесні уяви, не обмежує Його мірою розуму свого».

І так ми бачимо, що ікона «Новозавітної Трійці» і зокрема **зображення Бога Отця у вигляді старця є еретичною** і не сприяє порятунку, а віддаляє від нього, тому що сказано, що еретики, Царства Божого не успадають